

TĂNG CƯỜNG TƯ VẤN, ĐỊNH HƯỚNG CHO HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG TRƯỚC CÁC KỲ THI ĐÁNH GIÁ NĂNG LỰC VÀ ĐÁNH GIÁ TƯ DUY

Nguyễn Thị Kiều Hạnh

Bí thư Chi bộ, Hiệu trưởng Trường THPT Hoàng Cầu, Hà Nội

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục và xu hướng tự chủ đại học tại Việt Nam, các kỳ thi đánh giá năng lực (ĐGNL) và đánh giá tư duy (ĐGTD) ngày càng giữ vai trò quan trọng trong tuyển sinh đại học. Tuy nhiên, học sinh trung học phổ thông vẫn gặp nhiều khó khăn trong việc tiếp cận các kỳ thi này do hạn chế về thông tin, kỹ năng và định hướng học tập. Trên cơ sở phân tích đặc trưng của các kỳ thi và khảo sát thực tiễn tại Trường THPT Hoàng Cầu, bài viết đề xuất hệ thống giải pháp tư vấn, định hướng và hỗ trợ học sinh theo hướng toàn diện. Nghiên cứu sử dụng phương pháp khảo sát bằng bảng hỏi, phân tích kết quả học tập và phỏng vấn sâu giáo viên, học sinh. Kết quả cho thấy nhận thức, kỹ năng và kết quả học tập của học sinh được cải thiện rõ rệt, qua đó khẳng định vai trò quan trọng của công tác tư vấn trong nâng cao chất lượng giáo dục phổ thông.

Trong những năm gần đây, cùng với việc triển khai Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, hệ thống giáo dục Việt Nam đang chứng kiến sự chuyển dịch mạnh mẽ từ tiếp cận nội dung sang phát triển phẩm chất và năng lực người học. Sự

chuyển đổi này kéo theo những thay đổi đáng kể trong phương thức tuyển sinh đại học, trong đó nổi bật là sự xuất hiện và mở rộng của các kỳ thi đánh giá năng lực và đánh giá tư duy do các cơ sở giáo dục đại học tổ chức. Khác với kỳ thi tốt nghiệp trung học phổ thông chủ yếu đánh giá mức độ đạt chuẩn kiến thức, các kỳ thi này hướng tới đo lường khả năng vận dụng kiến thức, tư duy logic và năng lực giải quyết vấn đề trong các bối cảnh thực tiễn, với cấu trúc đề thi tích hợp nhiều lĩnh vực, kết hợp giữa định lượng và định tính, trong đó kỹ năng đọc hiểu và xử lý thông tin chiếm tỷ trọng đáng kể.

Thực tiễn cho thấy, nhiều học sinh trung học phổ thông chưa được chuẩn bị đầy đủ để thích ứng với các yêu cầu mới này. Một bộ phận học sinh chưa hiểu rõ bản chất và cấu trúc đề thi, dẫn đến việc lựa chọn phương thức xét tuyển thiếu phù hợp; đồng thời, áp lực phải chuẩn bị cho nhiều kỳ thi khác nhau khiến không ít em rơi vào trạng thái căng thẳng, quá tải. Các dạng câu hỏi tích hợp, yêu cầu tư duy cao cũng trở thành thách thức nếu học sinh không được định hướng và rèn luyện kịp thời.

Khảo sát đối với học sinh khối 12 Trường THPT Hoàng Cầu trong năm học 2024-2025, được thực hiện thông qua bảng hỏi kết hợp với phân tích kết quả học tập và phỏng vấn giáo viên, học sinh, cho thấy bên cạnh những thuận lợi về nền tảng học lực, học sinh vẫn tồn tại các hạn chế như thiếu kỹ năng làm bài theo dạng thức mới, chưa có chiến lược ôn tập rõ ràng và chịu áp lực tâm lý đáng kể. Công tác tư vấn trong một số trường hợp còn mang tính khái quát, chưa thực sự cá thể hóa theo năng lực và mục tiêu của từng học sinh.

Trên cơ sở đó, nhà trường đã triển khai một hệ thống giải pháp đồng bộ nhằm nâng cao hiệu quả tư vấn và hỗ trợ học sinh. Giáo viên được xác định là lực lượng nòng cốt trong việc định hướng lộ trình tuyển sinh, thông qua việc phân tích năng lực cá nhân để giúp học sinh lựa chọn kỳ thi phù hợp, tránh tình trạng dàn trải. Đồng thời, nhà trường tăng cường cung cấp thông tin về cấu trúc đề thi, quy chế và cách thức đăng ký, góp phần giảm thiểu rào cản thông tin. Việc đổi mới phương pháp dạy học, đặc biệt ở môn Ngữ văn, được chú trọng theo hướng phát triển năng lực, với nội dung giảng dạy mở rộng sang các văn bản thông tin và tình huống thực tiễn nhằm rèn luyện kỹ năng đọc hiểu, phân tích và lập luận cho học sinh.

Song song với đó, hoạt động thi thử và đánh giá định kỳ được tổ chức thường xuyên trên nền tảng ngân hàng câu hỏi bám sát cấu trúc đề thi, kết hợp với hình thức thi trên máy tính nhằm giúp học sinh làm quen với điều kiện thi thực tế. Kết quả thi thử được phân tích chi tiết để hỗ trợ giáo viên điều chỉnh kế hoạch học tập phù hợp với từng học sinh. Bên cạnh các giải pháp học thuật, công tác tư vấn tâm lý và hướng nghiệp cũng được tăng cường, giúp học sinh xây dựng tâm thế tích cực, nhận thức đúng về vai trò của các kỳ thi như một

cơ hội bổ sung trong tuyển sinh, đồng thời định hướng lựa chọn ngành nghề phù hợp với năng lực và sở thích cá nhân.

Kết quả triển khai trong năm học 2024-2025 cho thấy những chuyển biến tích cực. Nhận thức của học sinh về các kỳ thi ĐGNL, ĐGTD được nâng cao rõ rệt; nhiều học sinh chủ động xây dựng kế hoạch học tập phù hợp. Kỹ năng đọc hiểu, phân tích và tốc độ xử lý câu hỏi được cải thiện đáng kể thông qua các đợt thi thử. Đồng thời, số lượng học sinh tham gia và đạt kết quả tốt trong các kỳ thi này có xu hướng tăng, trong đó xuất hiện nhiều trường hợp đạt điểm cao tại các kỳ thi của các cơ sở giáo dục đại học lớn.

Những kết quả trên khẳng định vai trò quan trọng của công tác tư vấn, định hướng trong việc hỗ trợ học sinh thích ứng với những thay đổi của hệ thống tuyển sinh. Khi giáo viên kết hợp hiệu quả giữa chuyên môn giảng dạy và kỹ năng tư vấn, học sinh không chỉ nâng cao năng lực học tập mà còn hình thành sự chủ động và tự tin trong quá trình lựa chọn tương lai. Trong thời gian tới, để nâng cao hơn nữa hiệu quả của công tác này, cần tiếp tục đầu tư xây dựng ngân hàng câu hỏi chuẩn hóa, phát triển hệ thống thi thử hiện đại và tăng cường bồi dưỡng giáo viên về đánh giá năng lực. Đồng thời, sự phối hợp giữa nhà trường và các cơ quan quản lý giáo dục cần được đẩy mạnh nhằm đảm bảo tính thống nhất và hiệu quả trong triển khai.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể.
2. Đại học Quốc gia Hà Nội (2023). Đề án tổ chức kỳ thi đánh giá năng lực.
3. Đại học Bách khoa Hà Nội (2023). Thông tin về kỳ thi đánh giá tư duy.